

Otázka: Motivace osobnosti

Předmět: Základy společenských věd

Přidal(a): stella360

Motivace osobnosti

- patří k zrání osobnosti, tedy do psychologie osobnosti
- souhrn všech skutečností, které podporují nebo tlumí jedince = vše, co nás nutí k nějakému konání nebo nám k tomu brání
- Nikdy si nemůžeme dovolit posuzovat člověka aniž bychom znali jeho motiv! (nezamýšlené důsledky jednání)
- Motivy dělíme na :
 1. **vnější motivy**→společnost, např.: peníze úspěch, moc, prospěch
 2. **vnitřní motivy**→sám, např.: pocit radosti z dobře vykonané práce, strach, svědomí, žízn, hlad
- existují samozřejmě také motivy na pomezí vnějších a vnitřních
- **motivace (motivy) vycházejí z potřeb.**
- **potřeba** je základní vrozená složka osobnosti; je to stav nedostatku nebo nadbytku, který nás vede k činnostem, kterými tuto potřebu uspokojujeme.

- potřeby:

1. **Nižší = biologické = primární** (vrozené), máme je společné se zvířaty, např. potřeba spánku, dýchání, potravy...
2. **Vyšší = psychické, sociální = sekundární** (získané), má je pouze člověk, např. sociální - společenský život, psychické - radost, štěstí, láska...

- samozřejmě opět existují nezařaditelné potřeby, které jsou na pomezí- např. potřeba sociálního styku

- **Vertikální dělení:**

- potřeba jistoty a bezpečí - nižší - v okamžiku krize, nebezpečí
- potřeba podnětů, změny a činnosti - v okamžiku nedostatku podnětů nebo při monotónní činnosti nastává nuda - potřeba něco dělat, např.: novorozenec chce, aby na něho stále někdo mluvil (chce být tzv.: středem pozornosti, světa)
- potřeba sociálního styku - vyšší - schopnost řeči
- potřeba výkonu - člověk se chce stále zdokonalovat
- potřeba poznávací - poznání pro poznání - chceme poznávat i když nám to třeba nic nedá
- potřeba estetická - smysl pro krásu
- potřeba cíle - nejvyšší potřeba, teleogická potřeba (z řečtiny *telos=cíl*), člověk jako bytost potřebuje vidět, mít smysl, cíl, ke kterému vede svojí činnost i život vůbec, jinak není odhalitelný smysl života, z této potřeby vzniká zejména náboženství (víra) jako specificky lidská činnost, která dává všemu jasný cíl a určení

- na těchto základních principech motivace osobnosti se vytvářejí další stránky motivace (jsou tedy získané) - tzv. **Vyšší motivy:**
- **zájmy** - získané motivy; vyjadřují kladný vztah člověka k nějaké skutečnosti
- **cíle** - činnost člověka vede k cíli, rozlišujeme:

- krátkodobé
 - střednědobé
 - dlouhodobé – měly by být nejdůležitější
-
- **postoje** – vyjadřují vztah člověka k určité skutečnosti (kladný i záporný), subjektivnost, dané citovým vztahem, nikoli racionálním zhodnocením, vznik postojů: poznání objektu → citové zhodnocení → vytváření postoje
-
- **hodnoty** – postoj jedince k hodnotám uznávaných společností (např.: vlast, vlastenectví, souhlas s demokracií, humanita, světový mír, pomoc potřebným, mravní hodnoty), dobová i místní podmíněnost hodnot (jiné hodnoty platily např.: v antice, jiné ve středověku, v arabském světě, v Číně). Každý jedinec si určuje svou hodnotovou orientaci – tedy svůj postoj. Hodnoty nejsou objektivní ani subjektivní → jsou intersubjektivní (vznikají společnou prací jednotlivých členů společnosti)

Hodnoty dělíme na:

- **hodnoty sociální** – vztah k rodině, přátelům, láska, obětavost, soužití → chování člověka jako společenské bytosti
 - **hodnoty morální (mravní)** – čestnost, upřímnost, pravdomluvnost, poctivost, odpovědnost
 - **hodnoty ideové** – nejvýše postavené – svoboda, mír, pokrok, demokracie, spravedlnost, vlastenectví
 - **jiné** – zdraví, vzdělání, úspěch v zaměstnání, zájmy, klid, zábava
-
- věda zkoumající hodnoty se nazývá axiologie (z řečtiny *axiá=hodnota*)
 - hodnoty ve starověku = ctnosti, 4 základní : statečnost, spravedlnost, moudrost, uměřenost → zaměřené na jednotlivce

- hodnoty ve středověku se již začaly dělit na vyšší (= duchovní, např. víra, láska...) a nižší (= občanské - přejaté z antiky) → zaměřené na spolenost
- **Horizontální dělení potřeb** (= rozdělení potřeb, které mají stejnou hodnotu) → 8 potřeb ke kvalitnímu životu člověka :
 - **Potřeba rekreace** → člověk si musí odpočinout
 - **Potřeba kompenzace** → změny, náhrady, např. režimu
 - **Potřeba edukace** → vzdělávání se, např. kontakt s okolím
 - **Potřeba kontemplace** → zamyšlení
 - **Potřeba komunikace**
 - **Potřeba integrace** → začlenění, např. do nějaké skupiny, do rodiny
 - **Potřeba participace** → účasti, např. účastnit se rozhodování
 - **Potřeba enkulturace** → začlenění do společnosti, např. hrdost na stát